

imidlertid ikke villet stille noget Endringsforslag, fordi det forekom mig, deels at Sigt helst maatte udgaae fra Regjeringen, og deels, at det burde fremkomme i særegne Lovforslag, og endelig fordi jeg virkelig var i Forlegenhed med, hvorfra de fornødne Penge skulde tages. Der er imidlertid stillet et Endringsforslag i en af de anthvede Retninger af den ærede Rigsdagsmand for Dnse. Amts 6te Valgkreds (Johansen), og da dette Endringsforslag ikke kræver en meget betydelig Sum, og det desuden synes, at Andre ikke ere saa nænsomme over Sorø, som jeg gjerne vilde være, skal jeg tillade mig at understøtte dette Forslag. Naar jeg gjør dette, tager jeg det saaledes, som det foreligger, nemlig som en Forhøielse af den Sum, der er bevilget til Bondehøjskolerne, fra 10—11,000 Rb. Jeg skal derfor ikke indlade mig paa, hvorvidt det i og for sig kunde være ønskeligt at forøge Skolernes Antal eller maastee suarere at see at udvikle de Skoler, som allerede bestaae. Jeg skal heller ikke indlade mig paa at undersøge, hvorvidt der netop kunde være Trang til denne Skole eller ikke; alt dette er Hensyn, som det forekommer mig høre ind under Ministerens nærmere Overveielse, men hvad jeg derimod skal tillade mig at dvæle noget ved, det er Bondehøjskolernes Tilstand i Almindelighed for Tiden, og jeg troer da rigtignok, at den er en saadan, at disse Skoler vel kunde trænge til noget mere Understøttelse. Ikke alene er der kommet flere Skoler til, siden den opførte Sum først blev bevilget, og som Følge deraf maa altsaa ogsaa Trangen til Forøgelse af den være øget, men Læberne ere blevne knappere. Manges en Mand, som tidligere ikke tog i Betænkning at undvære sin Søn hjemme fra og paadrage sig de Omkostninger, som vare en Følge deraf, ja at betale betydelige Summer for hans Ophold paa et fremmed Sted, ikke alene for hans Kost og øvrige Forpleining, men ogsaa for hans Underviisning, hvilken sidste Udgift alene i visse Skoler, f. Ex. i Rødding, stiger til 70 Rb. aarlig, mangen en saadan Mand er i den senere Tid bleven betænkelig derved, paa Grund af den almindelige Pengeknapphed, og holder sin Søn tilbage, hvilket naturligviis har tilfølgende, at Skolerne faae færre Elever og altsaa ogsaa færre Indtægter.

Udgifterne ved Skolerne kunne derimod ikke indskrænkes i samme Forhold, saa meget mere, som de trykkende Læber ogsaa kunne virke i anden Henseende, og derved bliver deres Forlegenhed for Diebliffet ofte ikke ganske ringe. Ogsaa af den Grund burde man hjælpe til, at Betælingen ved saadanne Skoler kunde nedsettes, da de mindre Formuende kunde sende deres Børn derhen, og saavel disse som Skolerne vilde jo drage Fordeel deraf. Man har rigtignok indført en ubvidet Underviisning ved Seminarierne, der skulde erstatte Bondehøjskolernes, og hvorfor man kun forlanger 10 Rb. om Aaret og endda giver Udsigt til Stipendier. Men jeg troer, at Erfaringen allerede har viist, at der maa gjøres en anderledes gennemgribende Forandring ved vore Seminarier end den, der hidtil er steet, dersom de skulle kunne erstatte det, som Befolkningen især sætter Priis paa ved vore Bondehøjskoler. Skjøndt denne Concurrence ellers i og for sig kunde blive farlig for Bondehøjskolerne, vil den dog derfor nu neppe gjøre dem megen Skade; men Noget vil den vel altid kunne trykke, idet den lokker endeel, maastee af de dygtigste unge Mennesker til disse kongelige, saa stærkt begunstige Anstalter. Hvad jeg imidlertid maa lægge særdeles Vægt paa ved Bevillingen af denne Understøttelse, er den Maade, hvorpaa den bliver fordeelt, og i denne Henseende vil jeg navnlig meget bede det høitærede Thing at optage den lille Tilfætning, som, efter hvad jeg har erfaret, kun ved en Forglemmelse er ubeladt, om at disse Penge ogsaa skulde kunne anvendes paa anden Maade, end der er fastsat i Loven af 8de Marts 1856. I denne Lov blev det nemlig bestemt, at Pengene skulde uddeles igjennem Skolefondene, der som bekjendt bestyres af Amtsskoledirectionerne, og i dem have jo igjen Provsterne den vigtigste Indflydelse, men Erfaringen har allerede viist, at det paa mange Steder ikke har været ganske heldigt saaledes at gjøre Amtsskoledirectionerne til et Mellemled imellem Regjeringen og de hidtilværende frie Folkehøjskoler. Vi havde forrige Aar i denne Sag netop et Tilfælde af denne Art under Forhandling som igjen gav Anledning til, at et andet lignende blev bragt frem, og det er fra flere Sider